

**Verkondiging van 2 mei 2021, Maartenskerk
bij Filippenzen 3:1-16**

Geliefde gemeente van Christus,

We vallen vanmorgen *midden* in de brief die Paulus schrijft aan de gemeente in Filippi. En zoals ik al zei, is er veel dat we niet weten over deze brief. Vanuit waar Paulus hem schrijft en wanneer en ook over de situatie van die pas ontstane christelijke gemeente in Filippi weten we weinig.

Nu wij ons vanmorgen met elkaar in dit brieffragment van Paulus willen verdiepen is het goed om ons allereerst weer te beseffen dat hij deze brief schreef in een bepaalde context, in een bepaalde situatie en tijd, die totaal anders is dan de onze. Dit maakt dat zijn woorden zich niet zomaar één op één laten vertalen naar *onze* tijd en situatie. Dat wij zijn briefwoorden niet zonder moeite kunnen begrijpen. We stuiten daarmee allereerst op een soort *drempel* zou je kunnen zeggen, om deze brief tot ons te laten spreken vandaag...

Maar toch is ook dit waar; dat de woorden van Paulus die hij hier schrijft in deze brief hun tijd en context veruit *overstijgen*. Dat hoewel ze oorspronkelijk geschreven zijn aan de kerkgemeenschap in Filippi, om *hen aan te sporen* en te *bemoedigen*, ze ook *ons* kunnen aansporen vanmorgen, dat ze ook *ons* kunnen bemoedigen op *onze* weg van geloven. Hoe *dat* kan, hoe *dat werkt*, dat is het geheim van Gods Geest. Dat is een geheim dat wij niet kunnen en niet hoeven doorgronden, maar waar wij ons wel telkens opnieuw voor kunnen *openstellen* en op *mogen vertrouwen*. Dat geheim van Gods Geest is het *vertrouwen* dat ligt onder elke preek, elke zondag opnieuw.

Samen over de drempel van deze brief heenkomen, Paulus' woorden tot ons laten spreken en ons erdoor laten *aansporen* en *aanvuren*, dat is wat ik hoop dat er mag gebeuren vanmorgen, door de kracht van Gods Geest in ons midden.

De *aanleiding* voor Paulus om dit gedeelte van zijn brief te schrijven, lijkt een bepaalde *bedreiging* te zijn voor deze pas ontstane kerkgemeenschap in Filippi. In de felle, emotionele toon van Paulus die we proeven in de eerste verzen die we gelezen hebben, klinkt iets door van dreiging van buitenaf. Dreiging van mensen die er andere, en in Paulus ogen verkeerde geloofsopvattingen op nahielden en waarvoor deze jonge christelijke gemeente misschien wel *vatbaar* zou zijn. Opvattingen en gedachten die hen misschien wel zouden kunnen afbrengen van de weg van geloven, een weg die zij nog maar pas ingeslagen waren. Opvattingen waar Paulus hen voor wil *waarschuwen*. We weten het niet precies maar het lijkt erop dat die andere opvattingen te maken hebben met de belangrijke vraag hoe je rechtvaardig wordt voor God; is dat door je te houden aan de wet van God? Of is dat door je geloof in Christus? Moet je je op *jezelf* laten voorstaan voor God, of moeten we ons laten voorstaan op Christus?

Met die belangrijke vragen in gedachten begint Paulus te schrijven... Alles wat hij hier in dit gedeelte zegt, komt voort uit zijn verlangen om zijn gemeente te *behoeden* en te *bemoedigen* op de nieuwe weg die zij zijn gegaan. En dat doet hij -heel opvallend- door *terug te grijpen* op zijn *eigen leven*. Door *zichzelf* als voorbeeld te stellen. Hij geeft de gemeente in Filippi en ook ons daarmee, hier een heel persoonlijke inkijkje in zijn leven en in zijn hart. Een inkijkje dat tegelijkertijd ook een soort *getuigenis* is.

Als iemand zich op zichzelf zou kunnen laten voorstaan, schrijft Paulus, als iemand vol zelfvertrouwen zou kunnen zijn, dan ben ik het wel. Paulus beschrijft in de verzen 5 en 6 zijn *achtergrond*, zijn *goede, joodse komaf*. Hij geeft ons een lange opsomming van zijn *afkomst en zijn prestaties*. Een indrukwekkende lijst om te lezen zal het geweest zijn voor de gemeente in Filippi, maar ook voor ons. Het is alsof Paulus in deze verzen een *ballon* aan het opblazen is, steeds verder, steeds groter en groter, steeds indrukwekkender.... totdat Paulus die ballon ineens loslaat en alle lucht eruit laat lopen.

Dat beeld tekent de *plotselinge* omslag in vers 7, direct na Paulus indrukwekkende CV, als hij ineens zegt: alles wat ik zojuist genoemd heb *'al datgene wat voor mij winst was, dat ben ik omwille van Christus als verlies gaan beschouwen. Sterker nog, alles beschouw ik als verlies.*

Het kennen van Christus Jezus, mijn Heer, overtreft immers alles.'

Het zijn indrukwekkende woorden, resolute woorden, die alles *om* lijken te keren. En dat is nu precies ook wat Paulus bedoelt. Alles wat hem zelfvertrouwen gaf, waar hem aanzien gaf en waar hij trots op kon zijn, dat kwam in een heel ander licht te staan, dat werd op zijn kop gezet door iets wat dat alles te boven ging; zijn ontmoeting met Christus. Dat maakte alles wat hij tot dusver in zijn leven *gewonnen* had tot *verlies*. Dat maakte dat hij al het kostbare en waardevolle van zijn leven had prijsgegeven, opgezegd, weggegooid zelfs, zo zegt hij in vers 8.

Het deed me denken aan de gelijkenis die Jezus vertelt in de evangeliën, over die rijke koopman. Die koopman die alles verkoopt wat hij bezit, om die ene kostbare parel, te kunnen kopen.

Paulus schrijft ons over het *verlangen* dat brandt in zijn hart, sinds hij die ene parel gekocht heeft, sinds hij Christus ontmoet heeft. Hij schrijft: *'Ik wil Christus kennen en de kracht van zijn opstanding ervaren. Ik wil delen in zijn lijden en aan hem gelijk worden in zijn dood, in de hoop misschien ook zelf uit de dood op te staan'*. Prachtige, adembenemende woorden vind ik het.

Woorden die mij raken, die ik Paulus wil nazeggen, woorden die hetzelfde verlangen in mij wakker roepen. Wat Paulus wil, dat wil ik ook.

Ik hoop dat ook jullie daar iets van herkennen vanmorgen, dat ook in jou dat verlangen *gewekt* wordt vandaag door deze diepe woorden. Laat ze eens met je meegaan de komende dagen, lees ze nog eens hardop terug, want pas dan kunnen deze diepe woorden zich gaan nestelen in je hart en in je gedachten denk ik.

'Ik wil Christus kennen', zegt Paulus. En vervolgens schrijft hij ons wat dat is, Christus kennen. Dat is niet alleen dat je van Jezus *gehoord* hebt, dat je *weet van hem hebt*, dat je zijn woorden kent. Nee, het gaat niet alleen om verstandelijke, rationele kennis, maar juist ook om *relationele* kennis.

Het kennen van Christus betekent ook dat je je met hem wilt verbinden, dat je *één* met hem wilt zijn, dat je je met hem wilt *identificeren*.

De verzen 10 en 11 waar we nu aangekomen zijn, hebben iets van een *geloofsbelijdenis* dacht ik. En die begint Paulus -heel opvallend- bij de *opstanding*. Hij begint niet chronologisch bij het lijden en sterven van Jezus, maar noemt eerst: dat hij de kracht van zijn opstanding wil ervaren. 'Door Christus weet een mens van opstanding'. En alleen vanuit die kennis, vanuit dat geloof in de opstanding is de vroege kerk ontstaan. Daarmee vormt de opstanding dus ook het hart, de *spil* van Paulus geloof, waar al het andere omheen draait. En wat ook opvallend is, is dat Paulus zegt dat hij de kracht van de opstanding wil *ervaren*. Dat kan dus blijkbaar. De opstanding is dus blijkbaar een bron van kracht die je kunt ervaren in je leven, een soort levens-vernieuwende kracht.

De kracht van zijn Geest die op onzichtbare en onnavolgbare wijze door ons heen werkt, die ons doet geloven, die ons levensmoed geeft, die ons tegen onze eigen verwachtingen doet opstaan als wij gevallen zijn. Zijn er momenten geweest in jouw leven dat jij iets van die kracht mocht ervaren? Dat jij tegen je eigen verwachtingen in toch weer bent opgestaan? En was dat alleen op eigen kracht, of zou het ook Gods vernieuwende kracht geweest zijn?

Vaak denken we te smal over Jezus' opstanding. Alsof die alleen zou gaan over onze eigen opstanding na de dood -hoe groots ook-. Maar Paulus zegt ons hier dat de opstanding ook een kracht is die we tijdens ons leven al kunnen ervaren.

Pas daarna spreekt Paulus over het delen in Christus' lijden en het aan hem gelijk worden in zijn dood. Het doet ons denken aan het sacrament van de doop. Waarin wij met Christus ondergaan in het water en met hem opstaan tot een nieuw leven.

Paulus *begint* bij de opstanding en hij sluit zijn kernachtige geloofsbelijdenis er ook mee af. Maar ineens lijkt de bevlogen Paulus daarbij van toon te veranderen. Luister maar, hij zegt: ik wil delen in zijn lijden en aan hem gelijk worden in zijn dood, in de *hoop misschien* ook zelf uit de dood op te staan. Paulus spreekt ineens voorzichtig. Dat heeft ook wel iets moois, iets ontroerends vind ik. Over Christus' opstanding uit de dood spreekt Paulus

overtuigt, bevlogen, maar over zijn eigen opstanding uit de dood, spreekt Paulus behoedzaam, terughoudend. Want dat is iets dat hij aan God moet overlaten, dat is een geschenk wat alleen God hem kan geven.

Leven met het verlangen om Christus te kennen, om Christus te 'winnen', dat betekent *ingespannen* leven, schrijft Paulus tenslotte. Dat betekent *volhouden*. Paulus is nog *onderweg* zegt hij, hij is geroepen om op weg te gaan. Hij is als een renner in een renbaan, die zich *uitstrekt*, naar voren toe strekt, om Diegene te grijpen die hem gegrepen heeft, zoals hij zo mooi schrijft. Christus, op wie Paulus zich laat voorstaan en die hem de vrijheid geeft om te rennen zonder naar zijn voeten te kijken, zonder zijn stappen te tellen, zonder zich te meten met andere renners, om Christus tegemoet te rennen.

De gelovige mens als renner. Het is een krachtig beeld om over na te denken voor ons. Geloven geeft ons niet alleen *ontspanning* schrijft Paulus, maar vraagt juist ook onze *inspanning*.

Tegelijkertijd spreekt er uit zijn woorden een enorme *levensmoed en levenszin*, een enorme doelgerichtheid. Want het gaat ergens naar toe met mijn leven, het gaat naar Christus toe en naar zijn toekomst.

Paulus plaatst ons leven op de weg naar Christus. Wij zijn op weg gezet, zegt hij. Laten we daarom die weg vervolgen, laten we op die *ingeslagen weg voortgaan*, zegt hij.

Zijn woorden mogen ons aanvuren en bemoedigen om op die weg van Christus voort te gaan, in ons verlangen *hem te kennen* en *hem te winnen*.

Moge God ons daartoe de kracht geven.

hem komt onze lof toe, tot in eeuwigheid, Amen.

Bronnen:

Dr. A.F.J. Klijn, *De brief van Paulus aan de Filippenzen*, uit de serie: de prediking van het nieuwe testament, 1980.

Fred B. Craddock, *Philippians*, uit de serie: Interpretation, A Bible Commentary for Teaching and Preaching, 1985.

Dr. L. Floor, *Filippenzen, Een gevangene over de stijl van Christus*, uit de serie: Commentaar op het nieuwe testament, 1998.